

הלכות יום טוב סימן תקיב

תקיב שלא לבשל לצורך פותים ביום-טוב, ובו ג' סעיפים:

א (א) *איין מבשלים (ב) לצורך (ג) פותים ביום-טוב, לפיכך *באסור (ג) להזמינו (ד) שמא ירבה בשבילו. (ה) ודוקא להזמינו הגה לביתו, (ו) אבל לשלח לו לביתו (ז) (ח) על-ידי פותי (ח) שרי והג"מ פ"א אברתא שם ובגמרא כ"א ב מיקרא דרבי הוועש ער לו שם

שערי תשובה

מטר למגז יין אדם בשבת, ע"ש ועין כ"ר"י בשם נחפה בכסף שהגלה שיש להחמיר שלא לתת בשמים במים בשבת לרחץ בהם, אך אם נותנים במים מע"ש מטר לרחץ בהם. ועין בשאלת-יעב"ץ ח"א סימן מב מ"ש ישראל אסור. אע"ג דב"ט אין ערוב והוצאה, הינו לצורך ישראל.

באור הלכה

* אין מבשלין לצורך עובדי-גלולים וכו'. עין משנה ברורה מה שכתבנו משום דחביב "יעשה לכם" וכו'. והנה בסימן תקיב פתחנו דאף לענין אפיכה ובשול גם-כן אמרנו מתוך שהתרה לצורך אבל נפש התרה נמי שלא לצורך, אכן בענין שיהיה צורך היינו קצת. ולצורך עובדי-גלולים לא מקרי כלל צורך היום, וכדמוכח מתוספות פתבות ד, ז, ויש בזה אסור-תורה, ואף לשיטת הסוברים שם בבית-יוסף דמן התורה מטר אף שלא לצורך כלל, על-קל-פנים מרבנן אסור, כמו שמובח במסקנת בית-יוסף שם. ועוד נבחר לומר, ולצורך עובדי-גלולים, כיון שגלתה התורה לכם ולא לעובדי-גלולים, גרע טפי ולכלי עמלא יש בזה אסור דאורייתא, וכן מוכח מהרמב"ם בהלכה ג' שפסקירא לה דיש בזה אסור-תורה, ולכאורה מוכח שם בהלכה טו דסבידא לה דלאו גמור גמירן יש בזה, דאמרנו אהרה לאסורא קמא מרבנן שם דאינו לוקה משעם הואיל, ומשמע היכי דליגא טעם זה, כגון שבשיל סמוך לחשכה, או טרפה, לוקה גמירן: אכן מסוגיא דביצה דף יב לענין שוחט עולת נדבה, דאמר שם דאינו לוקה משעם 'מתוך', אף דיש גמירן נדש' ולכלי גמירן, ועל-כרחי כמו שכתבו התוספות שם דמשעם 'מתוך' ממש מלקות, ומחמת העומט ד'לכם' יש בזה אסור עשה על-גבי-פנים, והכי נמי בעניננו, לדעת הרמב"ם דהמטר שלא לצורך כלל אין בזה אם אסור עשה ונעין בלחם-משנה הלכה טו שהוכיח גם-כן דלהרמב"ם יש בזה אסור דאורייתא, וסוף דבריו שם לכאורה נסתר מדברי התוספות הנ"ל. ומה שהצדק הרמב"ם מבשיל לצורך עכ"מ לטעם 'הואיל' אף דבאלו הכי אינו פי אם אסור עשה, יש לומר דמשום אף נקט בן, שקלל שם המבשיל לצורך חל, עין שם, והעתיק הרמב"ם בזה לשון הגמרא אלפא דרבה (פסחים דף מו). ולכאורה הוא הדין בהוצאה לצורך עכ"מ, גם-כן הרמב"ם מודה לשאר פוסקים דיש בזה על-קל-פניו אסור עשה מקרא ד'לכם', וגרע מהוצאה שלא לצורך כלל, וכמו לענין בשול ואפיכה וכו', וכן מצאנו אחר-כך בשיטה מקובצת שכתב דאף לדעת רש"י וכן לדעת הרמב"ם העומד בשיטתו) דסבידא לה לענין הוצאה דאמרנו מתוך שהתרה לגמרי אף שלא לצורך כלל, מפל מקום לצורך עובדי-גלולים גלתה לו התורה מקרא ד'לכם' גרע טפי ואסור מן התורה, עין שם, אכן מלשון הרב המגיד משמע דשאני הוצאה מאפיכה ובשול, ולרמב"ם אסבידא לה הוצאה שלא לצורך כלל נמי מטר, הוא הדין דמטר לצורך בהמה, והוא הדין דלפי זה מטר נמי גם-כן לצורך עובדי-גלולים אף שאינו לצורך היום כלל, דמחזי קרא ד'לכם' נדרש לתרוגה, והעתיקו הגר"א, וכתב דמשום זה השמיט המחבר דין זה דהרמ"א. אבל קשה, הלא לקמן בסימן תתי"ב ע"פ ב סתם המחבר לאסור הוצאה לצורך עובדי-גלולים, ואפשר דלענין דבהמה, הנמצאו ראשונים שפסקו כרבי עקיבא דמטר מלאכה לצורך בהמה, לכן לא רצה המחבר להחמיר לענין הוצאה וסמך בזה על דעת הרב המגיד שפקל בזה לדעת הרמב"ם, אבל הרמ"א שפסחם בסימן תתי"ב אף לענין הוצאה דוקא כשצריך לו קצת חשיטת המחמירן שם, סתם בעניננו גם-כן להחמיר: * אסור להזמינו וכו'. ממה שכתבנו דאחר שתמך כל צרכי סעודה סמוך לפעודה ונלא הנה דעמו לזה קדם סעודה) מטר להזמינו; ולא העתקתי, כי מהרמב"ם שכתב 'עכ"מ' שבא מאליו אחר שהכינו מטר, משמע להזמינו אסור בכל גווי [פמ"ג, וכ"כ הגר"ז]: (ז) ט"ז: (ח) לשון הרא"ש ונר"ן והרשב"א: (י) דכשנרבה בקרבה אחת לקרא אסורא לדעת הרא"ש ושאר פוסקים הנ"ל, ונאסור לדעת הרמ"א לקמה שפחמיר במקרה בשביל עכו"ם, השעם שם נמי, דחישנין שאם נמיר לו יבוא לבשל בקרבה אחרת: (י) שלחן ערושיים ותי"אדם, ומפורשי בזה דברי הרמ"א לקמן בהג"ה שאוסר לעכו"ם בכל ענין, שלא יסתר להם דהקא, ומילשבי בזה קשת הש"י, וגם הסתיר משהו בסוף דבריו משעם שפצוד להחמיר, וכן נראה שיש ללשמה במסקנתו בסימן כג, עין שם: (כ) ח"י-אדם: (ל) וכל-ששן אם הניח עברו הנקרי אחר שבכר התנה הפחכת על האש דאסור, וכדלקמה: (מ) האלנה רבה במסור דברי רמ"א ונחמד-משה, וכן נראה לכאורה דעת הבית-יוסף שכתב על הארחות-תיים שאין בן דעת הפוסקים, ומשמע דאכל דברי הארחות-תיים קאי: (נ) ט"ז וש"א: (ס) פרי-מגרים בשם תוספות קבבות דף ז: (יג) ובעל-על בסימן שכה ע"פ ב, וכן לקמן בסימן תקי"ב הנזכר ברמ"א 'כגון בעכו"ם אלו', והוא היינו מפני דרכי שלום. והנה גם של שלמה חולק על כל עקר ההפך הזה על של על-ידי עכו"ם, עין שם בפסק קמא סימן לו, וצריך לומר דמגיר במקום דאיבא דרכי שלום, ובגמרו זה סמכינו על הפוסקים דרשות-הרבים שלנו כרמלית הוא ונתי שבות דשבות במקום צורך דשרי, ורמ"א לא העיר לטובי זה, דסתם דורון הוא מפני דרכי שלום:

באר היטב

(ה) פותים. וה"ה לצורך קנא"ים, הרב בצלאל. ורש"י כתב דיש מתירין, כנה"ג, ע"ש: (ז) על-ידי. נראה דזה מגירי שיש אסור טלטול לבית הפותים, ע"כ צריך שליח הפותים, אבל על-ידי אבל לצורך פותי לא. ואם הפותי דר תוך תרוב שהוא מטר טלטל

משנה ברורה

א (א) אין מבשלין וכו'. והוא הדין כל מלאכות שמטר לעשות בשביל ישראל, בשביל זכרי אסור: (ב) לצורך פותים. דכתיב "אשר יאכל לכל נפש הוא לבדו יעשה לכם", ודרשו חז"ל 'לכם' ולא לפותים, 'לכם' ולא לקלבים. ולצורך קנא"ים, בתשובת רבי בצלאל סימן סג אסור, ויש מתירין, ודו"ק הם ומנהג אבותיהם בידיהם. ומומר (ה) לעבודת מוכבים (ג) או לחלל שבתה) בפרהסיא: (ד) דינו כעכו"ם: (ה) דיש לחש שקמא מועיל (א) מה שבכר הכינו כל צרכי סעודה, (ז) דיש לחש שקמא יבשל עוד בקרבה אחרת בשבילו אחר שפזמינו ורוצה לכבדו: (ד) שמא ירבה בשבילו. פרוש, שמא יבשלו (ה) קרבה לבדה שלא היה מבשיל (ו) אם לא בשביל העכו"ם, ומשום הכי יש התר לקמה בעבדו, דאין לחש שקמא יבשל בקרבה אחרת בשבילו: (ה) ודוקא להזמינו לביתו וכו'. ורצה לומר, דכיון שרוצה לכבדו ואוכל על שלחנו, חישנין שביבוא לבשל בקרבה אחרת בשבילו, אבל לא בששולח לו לביתו: (ו) אבל לשלח לו לביתו וכו'. עין במאמר-מקדכי ועוד (י) כמה אחרונים שהספיקו, ודוקא אם שולח לו ממה שהכין לעצמו, אבל אם הרבה בשבילו אפלו באותה קרבה שבשיל גם-כן לעצמו, אסור, דכיון שתרבה בשבילו חישנין שביבוא לבשל עבורו בקרבה אחרת. (כ) מנהג תראה, דמה שנוהגין רבים לשלח ביום-טוב דורון לזכרי שרוצה לכבדו ומחסיפין בשבילו, שלא כדיון הם עושין, ולא מבטיא שאסור לאפות בשבילו חלה אחת כמו שנוהגין או לעשות בשבילו חרעמז"לו וקלינצ"ע"ס, דכל אהד ואהד צריך טרחה לעצמו וגם אין אהד משבית מחמת הרבוי, אלא אפלו מה שמוכרין לבשל בשבילו דגים (ט) קשמבשל ביחד גם לצורך עצמו, אסור, וכנ"ל. (י) ויש מאחרונים שמקלין קשמבשל ביחד גם לצורך עצמו, ובמקום איבה או הפסד מומן אפשר שיש לסמוך על זה: (ז) על-ידי עכו"ם. אבל לא על-ידי ישראל, ומגירי שיש (יא) אסור טלטול לבית העכו"ם (יב) אפלו אם הוא רק פרמלית, אבל אם העכו"ם דר תוך הרחוב שהוא מטר טלטל שם, גם על-ידי שליח ישראל מטר: (ח) שרי. היבא דאיבא משום (יג) דרכי שלום,

תקנה

1. פסחה, לביכור. 2. תבחייתו ממלאות. שער הציון

(ב) מור וקציעה: (ג) פכארה ברמב"ם. פקל לא מהלכות שבת הלכה טו ובשאר פוסקים דינו כעכו"ם לכל דבריו: (א) והנה הסגן-אברהם הכיב בשם המגיא, דאחר שתמך כל צרכי סעודה סמוך לפעודה ונלא הנה דעמו לזה קדם סעודה) מטר להזמינו; ולא העתקתי, כי מהרמב"ם שכתב 'עכ"מ' שבא מאליו אחר שהכינו מטר, משמע להזמינו אסור בכל גווי [פמ"ג, וכ"כ הגר"ז]: (ז) ט"ז: (ח) לשון הרא"ש ונר"ן והרשב"א: (י) דכשנרבה בקרבה אחת לקרא אסורא לדעת הרא"ש ושאר פוסקים הנ"ל, ונאסור לדעת הרמ"א לקמה שפחמיר במקרה בשביל עכו"ם, השעם שם נמי, דחישנין שאם נמיר לו יבוא לבשל בקרבה אחרת: (י) שלחן ערושיים ותי"אדם, ומפורשי בזה דברי הרמ"א לקמן בהג"ה שאוסר לעכו"ם בכל ענין, שלא יסתר להם דהקא, ומילשבי בזה קשת הש"י, וגם הסתיר משהו בסוף דבריו משעם שפצוד להחמיר, וכן נראה שיש ללשמה במסקנתו בסימן כג, עין שם: (כ) ח"י-אדם: (ל) וכל-ששן אם הניח עברו הנקרי אחר שבכר התנה הפחכת על האש דאסור, וכדלקמה: (מ) האלנה רבה במסור דברי רמ"א ונחמד-משה, וכן נראה לכאורה דעת הבית-יוסף שכתב על הארחות-תיים שאין בן דעת הפוסקים, ומשמע דאכל דברי הארחות-תיים קאי: (נ) ט"ז וש"א: (ס) פרי-מגרים בשם תוספות קבבות דף ז: (יג) ובעל-על בסימן שכה ע"פ ב, וכן לקמן בסימן תקי"ב הנזכר ברמ"א 'כגון בעכו"ם אלו', והוא היינו מפני דרכי שלום. והנה גם של שלמה חולק על כל עקר ההפך הזה על של על-ידי עכו"ם, עין שם בפסק קמא סימן לו, וצריך לומר דמגיר במקום דאיבא דרכי שלום, ובגמרו זה סמכינו על הפוסקים דרשות-הרבים שלנו כרמלית הוא ונתי שבות דשבות במקום צורך דשרי, ורמ"א לא העיר לטובי זה, דסתם דורון הוא מפני דרכי שלום:

הלכות יום טוב סימן תקיב

ביאורים ומוספים

סימן תקיב

שלא לבטל לצורך פותים ביום-טוב

[משנ"ב ס"ק א]

בשכיל נכרי אסורי.

1) ואם עבר ובטל עבור הנכרי, ראה מה שכתבנו לעיל (סי' תקד ס"ק יד).

[משנ"ב ס"ק ב]

ויש מתירין, דטועים הם ומנהג אבותיהם בידיהם². ומזקק לעבודת כוכבים³ או לחלל שבת⁴ בפרהסיא⁵, דינו קצפו"ם⁶.

2) וכן לענין ביטול רשות של קראים וצדוקים בשבת [כדי שלא יאסר על בני החצר לטלטל מחמת שהם לא עירבו עירוב חצרות, ראה שו"ע לעיל (סי' שפ ס"א)], כתב לעיל (סי' שפה ס"ק א) שלדעת כמה פוסקים דין הקראים והצדוקים כנכרים, מחמת שהם מחללים שבת בפרהסיא על כל פנים באיסורים דרבנן, ולפיכך אינם יכולים לבטל רשותם, ואילו לדעת הבי"ה [השו"ע שם (סי' א)] אין דינם כנכרים, מפני שהם לא עושים זאת אלא מחמת שהם ממשכים את מעשי אבותיהם, ולפיכך יכולים הם לבטל את רשותם. והוסיף בשעה"צ שם (סי' ב), ששם לענין ביטול רשות מסתבר כדעת המחמירים מכמה טעמים.

ולענין הקראים שבזמנינו [ומן הפוסקים והמשנ"ב], כתב בשעה"צ (שם) שהקרבן נתנאל (עירובין פ"ו סי' יג אות ג) כתב בשם הש"ך (י"ד סי' ב ס"ק כ) ועוד פוסקים שבדאי יש להחמיר להחשיבם כנכרים, והעיר השעה"צ (שם) מדברי הפוסקים על דברי הבי"ה שם שכתב שדינם קל יותר משום שמנהג אבותיהם בידיהם. מאידך, החו"א (א"ח סי' פז ס"ק יד) כתב שדברי הפוסקים הללו נאמרו על זמן הגמרא, ויתכן שאף על זמן הגאונים, שבהם היו הקראים מזוידים ולפיכך נחשבו כנכרים, אך בזמן הפוסקים, סבר הבי"ה שאינם מזוידים היודעים ממציאות ישראל, ושאבותיהם פרו מדרך האמת, ולפיכך נחשבים הם כאנוסים. והוסיף, שבאמת צריך לדון על כל אדם ואדם בפני עצמו לדעת אם הוא מזיד או אנוס.

ולענין צירוף קראים למנין, כתב לעיל (סי' נה ס"ק מז) שאינם מצטרפים, מפני שמי שכובר בתורה שבעל פה אינו מצטרף לכל דבר שבקדושה [וראה בביה"ל לעיל (סי' לט ס"ד ד"ה שכתבם, וסי' של ס"ב ד"ה כותית)].

3) ואף מי שעובר עבודה זרה בצניעה, כתב לעיל (סי' שפה ס"ק ג) שדינו כנכרי.

4) ומי שאינו רגיל לחלל שבת אלא שחילל רק פעם אחת, כתב לעיל (סי' שפה ס"ק ד) שנחלקו הראשונים וכן הפוסקים אם הוא נחשב כמומר וכנכרי. וביה"ל לעיל (סי' לט ס"א ד"ה או מומר) ובשעה"צ לעיל (סי' שפא ס"ק ב) נקט שאף אם חילל שבת רק פעם אחת, נחשב הוא כמומר. מאידך, בהקדמה להלכות שבת (ח"ג) כתב רק לגבי מי שהופקר אצלו עוון שבת ועבר כמה פעמים בפרהסיא, שנחשב הוא כמומר וכנכרי.

ואם אינו מחלל שבת בפריקת עול, אלא רק מפני שטועה וחושב שמתור לו לעשות כן, כתב בביה"ל לעיל (סי' שפה ס"ג ד"ה או שמסתבר שאינו נחשב כמומר.

ומומר לחלל שבת באיסורי דרבנן אך לא באיסורי תורה, כתב במשנ"ב שם (סי' ה) שאף על פי שלענין עירוב כתב השו"ע שם (סי' ג) שנחשב הוא כנכרי וולענין מומר לטלטל מוקצה, ראה ביה"ל שם (ד"ה אפילו) מ"מ לענין שאר דברים יש כמה אחרונים

שסוברים שאינו נחשב כנכרי, ובמשנ"ב לעיל (סי' לט ס"ק ו) הסתפק בזה. והחו"א (י"ד סי' ב ס"ק טו) כתב בפשיטות, שמומר לאיסורים דרבנן אינו נחשב כמומר, וכן נקט בשו"ת רב פעלים (ח"ג א"ח סי' יב).

ולענין מומר לחלל יום הכיפורים, ראה מה שכתבנו לעיל (סי' שפה ס"ק ד).

5) ובטעם חומרת חילול שבת בפרהסיא יותר משאר עבירות, כתב לעיל (סי' שפה ס"ק ד) שהמחלל שבת נחשב כעובר עבודה זרה, וביאר הדבר לעיל (ח"ג - הקדמה להלכות שבת ד"ה ונוכל) שהמחלל שבת הריהו כופר במעשה בראשית, ועל כן נחשב כעובר עבודת כוכבים, ומבואר בדברי הרמב"ם שהביא בשעה"צ כאן (סי' ב) ושם, שלא נאמר כן אלא על המחלל שבת בפרהסיא, וכדברי התוס' (סנהדרין עח, ב ד"ה לא). וביאר זאת בשו"ת חשב האפור (ח"ב סי' מז) על פי דברי רש"י (חולין ה, א), שהמחלל שבת הריהו כמעיד שלא שבת הקב"ה במעשה בראשית, ואין עדות אלא בפרהסיא כשמעיד כן ברבים, אבל כשעושה כן בינו לבין עצמו אין זו עדות.

טעם נוסף לחלק בין המחלל בפרהסיא למחלל בצניעה, כתב בשו"ת אגרות משה (א"ח ח"א סי' לג, אהע"ז ח"ב סי' ב ענף ד, י"ד ח"ב סי' ה), וכעין זה בשו"ת חשב האפור שם, שכשמחלל בצניעה יש לתלות שהוא עושה כן לתיאבון ולא משום שכופר במעשה בראשית, אבל כשמחלל בפרהסיא, יודע הוא שמתוך העשרה אנשים שמחלל בפניהם יהיה מי שיאמר שהוא עושה כן מצד כפירה, שהרי מעשה זה הוא בעצם מעשה כפירה, וכך מתפרש הדבר לבני אדם הרואים, ואף שבלבו אינו חושב כן, אין זה אלא דברים שבלב שאינם דברים, שהרי מתנגדים הם למה שכביכול הודה בפיו שעושה כן מצד כפירה.

ולפי זה כתב, שמי שמחלל שבת בפרהסיא לפרנסתו אך אינו מחללה בדברים אחרים, ואף אינו עובר על שאר עבירות, אין דינו כעובר עבודה זרה מדינא, כיון שידוע לכל הרואים שעושה כן לתיאבון ולא משום כפירה. אכן לענין יינו, כתב (י"ד ח"ד סי' נח אות ג) שלכתחילה כדאי להחמיר ולנהוג בו כיון סתם יינם.

וכמה נחשב 'פרהסיא' לענין זה, כתב לעיל (סי' שפה ס"ק ד) שהוא כשמחלל שבת בפני עשרה מישראל או שיועד שיתפרסם הדבר בפני עשרה. אכן, אם אין יודע אם חילל שבת בפני עשרה, כתב בהגהות רעק"א (י"ד סי' רסד ס"ק ב בדפוס מכון ירושלים) שאין חיוב לברר זאת, וכל עוד לא נודע הדבר אין הוא נחשב כמומר.

ואם חילל שבת בפני עשרה מומרים כמותו, כגון על ידי פתיחת חנות בשבת במקום שאין עוברים בו שומרי תורה ומצוות, כתב בהגהות רעק"א (שם) שאינו נחשב כמחלל בפרהסיא, עד שיחלל בפני עשרה ישראלים כשרים. מאידך, בשו"ת אחיעזר (ח"ג סי' כה) כתב שדבר גלוי ומפורסם כפתיחת חנות, נחשב בפרהסיא, כיון שמתמא יש גם כשרים שיודעים מהדבר. ובשו"ת אגרות משה (י"ד ח"א סי' ע) כתב, שמסתבר שאף המחלל שבת בפני עשרה מומרים נחשב כמחלל שבת בפרהסיא, ובפרט שלא אכפת לו שיוודע הדבר גם לעשרה ישראלים כשרים, ואם כן יודע הוא שדבר שלא אכפת לו שיתפרסם, יודע באמת לרבים, ומשום כך נחשב הדבר כעושה בפניהם.

ולענין אדם שמחלל שבת בפני כמה בני אדם אך הוא מתבייש לעשות זאת בפני אדם גדול, כתב המשנ"ב לעיל (סי' שפה ס"ק ו) שאינו נחשב כמחלל שבת בפרהסיא אלא כעושה בצניעה. ודעת המשך בעמוד הבא

הַלְבוּת יוֹם טוֹב סִיּוֹן תְּקִיב

ביאורים ומוספים המשך

ובשו"ת בנין ציון (החדשות סי' כג) כתב, שיש להקל לגבי חילונים שאינם יודעים כלל דיני שבת, והם כתינוקות שנשבו. מאידך, בשו"ת אגרות משה (אהע"ז ח"ב סי' כ ענף ד) כתב שאין מסתבר להקל כדעת הבנין ציון, שכן שהם מחללים שבת ואיסור חילול שבת חמור ומפורסם, ואף הגוים יודעים שישראל אסורים במלאכה ביום זה, ואם כן אי אפשר להחשיבם כ'אומר מותר'. ובשו"ת שבת הלוי (ח"ב סי' קעב) כתב שיתכן שאף לפי הבנין ציון אין להקל בארץ ישראל בזמנינו, כיון שאלו שאינם שומרי מצוות אינם נמצאים בין הגוים אלא בין ישראל, והם בודאי יודעים מענין השבת, והוסיף (ח"ט סי' קצח אות א), שלמעשה קשה להחשיבם כתינוקות שנשבו, שאף שהם אנוסים מחמת החינוך הרע שנותנים להם, מ"מ כיון שידעים הם מהתורה, שהרי לפעמים אומרים להם דברים הכתובים בה אלא שמלגלים על זה, כבר מבואר ברדב"ז (על הרמב"ם פ"ג מהל' ממרים ה"ג) שאינם כתינוקות שנשבו, ורק כשאינם יודעים מתורת ישראל כלל, מבואר ברמ"א (יו"ד סי' קנט ס"ג) שנחשבים כתינוקות שנשבו. [וראה עוד בדבריו (ח"ה סי' מוח) שאפשר ללמד זכות על המקילים מחמת שהרבה מאלו שאינם שומרי מצוות הם תינוקות שנשבו, וגם אולי מאמינים במעשה בראשית, ואינם כמומרים לכל התורה לפי דברי הבנין ציון].

וכן דעת הגר"ש איערברך (שולחן שלמה שולי הגליון הע' א ו-ד, ביצחק יקרא סי' שט ס"ד) שחילוני שגדל בארץ ישראל בזמנינו אינו נחשב כתינוק שנשבו, כיון שהוא יודע שיש דת היהודים ויש הטענים שצריך לקיים מצוות, אלא דינו כשוגג, ואין נחשבים כאנוסים אלא אלו שעלו מארצות רוסיה והדומים להם, שכלל אינם יודעים מדת היהדות, ואותם מותר להזמין ביום טוב, וכן כתב בשו"ת אור לציון (ח"ג פ"ט תשובה ג), ואף דעת הגר"ש אלישיב (לקט הל' יום טוב פ"ג הע' ז) היא שאלו שאינם שומרי מצוות שהגיעו מארצות רוסיה בדרך כלל נחשבים כתינוקות שנשבו, אך אחרים שאינם שומרי מצוות, יש לדון בכל מקרה בנפרד אם הם בכלל זה. [ולענין חילול שבת עבור הצלת חיי אלו שאינם שומרי מצוות בזמנינו, ראה מה שכתבנו לעיל (סי' שט ס"ק ט)].

ואם האדם שמחלל שבת בפרהסיא מתבייש לעשות זאת בפני אדם גדול, ראה מה שכתבנו לעיל (הע' 5).

ואנשים המקדשים על היין ומתפללים תפילות שבת, אך עושים בה מלאכות מסוימות והדבר נעשה אצלם כהיתר, כתב בשו"ת בנין ציון (שם) שיש לצדד להקל לגבי נגיעתם בין מפני שאינם כופרים בשבת ובמעשה בראשית שהרי הם מקדשים ומתפללים, אלא דינם כ'אומר מותר', שאינו נחשב כמזיד אלא רק קרוב למזיד, וכעין זה כתב בשו"ת מלמד להועיל (ח"א סי' טט) בשם בעל השואל ומשיב שלאנשי אמריקה בזמנו היה דין של תינוק שנשבה [מפני טעם זה], וכן מבואר ביד יהודה (שחיטה סי' ב פי' הארוך סי' יא) לגבי האנשים שבזמנו. ובשו"ת אחיעזר (ח"ג סי' כה) סמך על דברי הבנין ציון במקום עיון [שעדי הגט היו מחללי שבת בפרהסיא]. ובשו"ת מהרש"ם (ח"א סי' קכא) הביא את דברי הבנין ציון כצירוף להיתרים נוספים, ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' כה) נקט כן למעשה, שאפשר לצרף את דבריו, אך לא להקל כדבריו בלא צירוף.

וקטנים שאינם שומרי תורה ומצוות, כתב בשו"ת שבת הלוי (ח"י סי' סה) שלדעת הרבה פוסקים דינם כתינוקות שנשבו, וכן דעת הגר"ש אלישיב (ישא יוסף או"ח סי' עד).

הגר"י קניבסקי (ארחות רבנו ח"ב עמ' קו) שמטעם זה יש להתיר להזמין אדם כזה לסעודת יום טוב, וכן מפני שלפי דעת הבנין ציון [המובא להלן] החילונים בארץ ישראל אינם נחשב כנכרים [וראה מה שכתבנו להלן בשם שו"ת שבת הלוי], ועוד, שלדעת הר"ן (ביצה י, ב בדפי הרי"ף) והרשב"א (שם כא, ב) שכתבו שיטוד האיסור להזמין נכרי הוא מחשש שמא יבשל עבורו דבר איסור [שהרי בכך הוא מבשל דבר שאינו ראוי לאכילת אורחים], לא נאסר כלל להזמין מומר, שהרי אין חשש שיבשלו איסור עבורו, כיון שאסור להכשילו בעבירה. [וראה שולחן שלמה (ס"ק ב) שיתכן שיש צד להקל קצת [בשעת הדחק גדול] להורים לבשל ביום טוב עבור בנם המחלל שבת בפרהסיא מחמת דברי הר"ן והרשב"א אלו, אף שמעיקר הדין אין הלבא כמותם].

[והדרכי תשובה (סי' קיט ס"ק לד) כתב בשם ספר טהרת המים, שהקולא במי שמתבייש לעשות מלאכה בפני אדם גדול לא נאמרה אלא במחלל שבת באיסורים הרבנן, אך במחלל שבת באיסורים דאורייתא נחשב הדבר כפרהסיא אף באופן זה, והביאו להלכה בשו"ת מנחת יצחק (ח"ג סי' כו אות ד), וראה מה שכתבנו לעיל (סי' שפה שם)].

ואדם שעובר עבירות להכעיס ולא רק לתאבון, כתב לעיל (סי' שפה ס"ק ד) שאף בשאר עבירות [מלבד חילול שבת] נחשב הוא כמומר, גם אם אינו עושה אותן בפרהסיא. [לענין הגדרת מומר להכעיס, ראה ביה"ל לעיל (סי' לט ס"א ד"ה א), ובמה שכתבנו שם].

6 ולענין אנשים שאינם שומרים תורה ומצוות בזמנינו, האם דינם כמומרים או כתינוקות שנשבו, כתב החו"א (או"ח סי' פו ס"ק יד, יו"ד סי' א ס"ק ו) שכיון שיש לדון על כל אדם ואדם בפני עצמו לדעת האם הוא מזיד באי קיום המצוות או שהוא אנוס [ראה מה שכתבנו בתחילת ס"ק זה], אם כן אדם שאבותיו פרשו מדרכי הציבור הוא גדל ללא תורה, צריך לאמוד את שיעור ידיעתו ממציאות ישראל ואת מידת ידיעתו מכך שאבותיו הרשיעו ופרשו מדת ישראל, כדי לקבוע אם דינו כמזיד או כאנוס. וכתב עוד (יו"ד סי' ב ס"ק כח) שאף אם מוכיחים חילונים שנחשבים כתינוקות שנשבו על כך שדרכם אינה נכונה, עדיין אין זו סיבה לטעון שהם אינם אנוסים, מפני שאין אנו יודעים להוכיח בזמנינו. והוסיף (שם סי' טז), שאין לנו להרחיקם אלא לקרבם בעבותות אהבה כדי שישובו בתשובה. אכן, לענין קניית מאכלים שהתבשלו על ידי אלו שאינם שומרי מצוות, כתב החו"א (מכתב, צפונות ח"ה עמ' לג) שיש להחמיר בהם משום בישולי נכרים, וכתב על זה הגר"ח קניבסקי (ישא יוסף יו"ד סי' י) שלגבי פת שנאפתה על ידם כמדומה שהחו"א היקל, ואולי בבישול החמיר יותר [וראה חו"א יו"ד שם ס"ק כג].

וביאר הגרי"ג קרליץ (חוט שני שבת ח"ב פ"מ אות ג) בדעת החו"א, שאלו שאינם שומרי מצוות [אף מבני ארץ ישראל] שאינם יודעים כלל שהתורה מחייבת אותם לשמור תורה ומצוות ושעליהם לנהוג כאבותיהם שקיימו מצוות, אכן נחשבים כתינוקות שנשבו, אך אלו שאינם מופקעים כל כך מידיעת דת ישראל אלא רק שאינם מזידים, אין גדרם ברור כל כך ולכן יש להחמיר בהם לשני הצדדים, שאין לשנוא אותם מחמת שיש לדונם כלפי זה כתינוקות שנשבו, אך מאידך יש להחמיר לדונם כמומרים, ולאסור את בישולם כבישול נכרי, וכן לאסור לבשל עבורם ביום טוב.

הלכות יום טוב סימן תקיב

ביאורים ומוספים המשך

[שעה צ"ס"ק ב]

דינו קצופים לְקַל דְּקָרְיָו?⁷

ז) וכן לענין צירוף מומר לעבודה זרה או לחילול שבת בפרהסיא למנין עשרה, כתב במשנ"ב לעיל (סי' נה ס"ק מו) שאינו מצטרף. וכן לענין נשיאת כפים, כתב השו"ע לעיל (סי' קכח ס"ל"ז) שמומר לעבודה זרה אינו נושא את כפיו, וכתב במשנ"ב שם (ס"ק קל"ד) שאף מי שמחלל שבת בפרהסיא נחשב כנכרי ואינו נושא את כפיו. ואף לענין עבודת בית המקדש, הסתפק (לקוטי הלכות זבחים פ"ב דף כב, א בובח תודה) שמה עבודתו של מחלל שבת בפרהסיא מחוללת, מפני שדינו כנכרי, ובן נכר הרי מחלל עבודה.

אכן, לענין הכשלתם בעבירה משום 'לפני עיור', כתב במשנ"ב לעיל (סי' רמג ס"ק ב, וסי' שד ס"ק טו, וסי' שמו ס"ק ז) שאסור להכשילם, כישראל.

ומומר הנחשב כנכרי, נחלקו הראשונים והפוסקים אם דין זה הוא מדאורייתא או מדרבנן, והובאו בשו"ת שבט הלוי (ח"ב סי' ד) ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' כה). ולענינו, כתב בשו"ת מהר"ם שיק (אוי"ח סי' רפא) שלכל הדעות אין איסור לבשל עבור מומר אלא מדרבנן, משום ששייך כאן דין 'הואיל', שהרי בידו לשוב בתשובה ויהיה האוכל ראוי לו [וראה מה שכתבנו במשנ"ב להלן (סי' ט)].

ואדם שספק אם דינו כמומר או כתינוק שנשבה, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני יום טוב פ"ד ס"ק א) שמסתבר שלענין יו"ט לא גזרו שמא ירבה בשבילו כל שאין ברור שדינו כנכרי, ולכן מותר להזמין, אף שלבשל בשבילו אסור.

[משנ"ב ס"ק ג]

וְאִינוּ מוֹעִיל מִהַ שְׁפָרְבֵי הַכִּינוּ כֵּל צְרָכֵי סְעוּדָה⁸.

8) ולהקנות את המאכלים מערב יום טוב על ידי אחר לאורח כדי

שיחשב כאוכל משול ולא שהזמינוהו לאכול, דעת הגרי"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פ"ג ס"ח) שזה מועיל להתיר להזמין חילוני [ובהערות לחי' הרשב"א (ביצה פ"ג הע' 188) הוסיף בשמו, שהיתר זה הוא בתנאי שמדיע לאורח שכל האוכל שייך לו]. מאידך, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני יום טוב פ"ד ס"ק ג) שהקנאה זו אינה מועילה, שהרי עדיין יש חשש שכשיבא אליו ירבה בבישול עבורו. אכן, לענין הזמנת נכרי שעומד להתייר וצריך לקרבו, דעתו (לקט הל' יום טוב פ"ג הע' ד) שמותר להזמין משום כך, אם מכינים את כל המאכלים מערב יום טוב ואף מקנים אותם עבורו.

ולהזמין חילוני שמתעסקים עמו להחזירו למוטב כדי לקרבו על ידי כך לתורה ומצוות, דעת הגר"נ קרליץ (חוט שני שם) שמותר ביום טוב. ודעת הגר"ש אויערבך (שולחן שלמה שולי הגליון הע' ו) שאין להקל בזה אלא בהזמנת בחורים וכדו', אך לא בהזמנת משפחה, שכן המארחים מעונינים לבדדה ויתכן שיבשלו עבודה.

ולומר לנכרי שמוכנות עבורו מנות לאכילה בלא להזמין אותו כדרך הזמנה, דעת הגר"נ קרליץ (שם) שמותר.

[משנ"ב ס"ק ד]

פְּרוֹשׁ, שְׂמָא יְבָשֶׁל⁹.

9) ובשבת, שבה אין חשש שמא יבשל, כתב השו"ע לעיל (סי' שכה ס"א) שמותר להזמין נכרי. וכתב במשנ"ב שם (ס"ק ב) שאף שאסור לטרוח בשבת עבור מי שאין מזונותיו עליו, כגון בהמה שאינה שלו, מ"מ עבור נכרי מותר, מפני שנחשב כאילו מזונות הנכרי מוטלים על ישראל, כפי שנאמר בגמרא (גיטין סא, א) שמפרנסין את הנכרי משום דרכי שלום [וראה מה שכתבנו שם]. ומ"מ לענין בישול עבורו ביום טוב, כתב בשעה"צ שם (ס"ק ב) שאין היתר מטעם שמוזונותיו עליו, כיון שאיסור הבישול הוא מדאורייתא, וכלפיו אי אפשר להקל להחשיב את הנכרי כמי שמוזונותיו עליו.

הלכות יום טוב סימן תקיב

ק באר הגולה

בשם (א"ר). ^גאָבְּל (ט) עבדו וְשִׁפְתָתוּ, וְכֵן שְׁלִיחַ שְׁנֵשֵׁתָלָה לוֹ, וְכֵן כּוֹתֵי (י) שְׂבָא (ג) מַאֲלִי, מִתֵּר להֶאֱכִילוֹ עִמּוֹ וְלֹא חִיָּשֵׁינּוּ שְׂמָא יִרְבָּה בְּשִׁבְלוֹ: הגה (יא) *וּמִתֵּר לְהַרְבוֹת בְּשִׁבְלֵי עֲבָדוֹ וְשִׁפְתָתוֹ (יב) בְּאוֹתָהּ בְּתִנּוֹר שֶׁל כּוֹתֵי וְצָרִיף לָתֵת לוֹ פֶּת אֶחָד, לֹא יִיחַד לְכוֹתֵי אֶחָד קֶדֶם אֶפְיָהּ, דָּאוּ אוֹפָה שֶׁל כּוֹתֵי, אֵלֶּא וְאֶפָה קָתֵם וְיָתֵן לוֹ אֶחָד־רֶפֶךְ אֶחָד (כל ב:): **ב** יִבְנֵי חַחֵיל שֶׁל כּוֹתֵימַן שְׁנָתָנּוּ קָמַח שֶׁלָּהֶם לִישְׂרָאֵל לְאֹפּוֹת לָהֶם פֶּת, אִם אֵינֶם מְקַפְּדִים כְּשִׁישְׂרָאֵל (יג) נוֹתֵן מַמְנוֹ לְחִינוּק, (יד) מִתֵּר לְאֹפּוֹת (טו) לָהֶם:

באר היטב

לשם, גם ע"י שליח ישראל שרי, ט"ז, ע"ש. כתב בספר תנאי: אחר שמתן כל צרכי סעודה סמוך לסעודה מותר להזמינו, וכתב המ"א: ונ"ל דוקא שלא היה דעתו עליו קדם סעודה בגוף שהפוחי בא אליו סמוך לסעודה, וע"ז ט"ז: (ג) מאליו. זו דעת הרמב"ם, אבל הסור חולק עליו. וכתב הט"ז להכריע להלכה, דאם בא מאליו והישיראל

משנה ברורה

(יד) ואפלו דרך רשות הרבים, וכדלעיל סימן שכה סעיף ב, עין שם במשנה ברורה: (ט) עבדו וְשִׁפְתָתוֹ וְכֵן שְׁלִיחַ וְכו' וְכֵן עבדו וְכו' וכו'. דווקא כְּשִׁמְנוֹ הַעֲבוּם אֵצְלוֹ, דִּחְפְּץ בִּיקָרוֹ, חִישֵׁינּוּ שְׂמָא יִרְבָּה בְּשִׁבְלוֹ (א) לְבָשֵׁל בְּקִדְרָה לְבִדְהָ, מַה שָּׂאִין פֶּן בְּעֵבָדוֹ וְשִׁפְתָתוֹ וְכֵן כֵּל אֵלוֹ שְׂבָאֵם מַאֲלִי, לֹא חִישֵׁינּוּ לָזֶה: (י) שְׂבָא מַאֲלִי וְכו'. אף אם הוא אדם חשוב, בין שלא הזמינו לבוא. (טו) וְדוֹקָא שְׂבָא אַחֵר שֶׁכָּבֵד הֵכִין סְעוּדָתוֹ. (טז) וְיֵשׁ חוֹלְקִין, דְּאִפְתִּי אִם הוּא אָדָם חָשׁוּב וְנְרָאִי לְכָבוֹד חוֹשְׁשִׁין שְׂמָא יִרְבָּה בְּשִׁבְלוֹ, (ז) אֵלֶּא צָרִיף שִׂיאֵמֵר לוֹ הִישְׁרָאֵל קֶדֶם שְׂמָאֲכִילוֹ: אִם יִסְפִּיק לֵף בְּמָה שֶׁהֵכִינוֹ לְעֵצְמֵנוּ, בּוֹא וְאֲכַל. וְהֵשִׁיז מַכְרֵיעַ לְהַלְכָה, דָּאִם בָּא מַאֲלִי וְהִישְׁרָאֵל נוֹתֵן לוֹ לְאָכֵל בְּלִי הַזְמִנָה וְהַפְּעָרָה שִׂיאֵכֵל אֵצְלוֹ, מִתֵּר, (יח) דְּבִנָּה אֵין חָשׁשׁ שְׂמָא יִרְבָּה, אֲכַל אִם מַפְצִיר בּוֹ שִׂיאֵכֵל אֵצְלוֹ, אֶרְפֵּל־פִּי שְׂבָא מַאֲלִי, מִכֵּל מְקוּם פִּינְ שְׁחִיבֵי לּוֹ שִׂיאֵכֵל אֵצְלוֹ, חִישֵׁינּוּ שְׂמָא יִבָּשֵׁל לוֹ קִדְרָה אֶחָת עוֹד, (יא) וּמִתֵּר לְהַרְבוֹת. הִנֵּה הַמִּחְבֵּר (יט) כָּלֵל דִּין עֲבָדוֹ וְשִׁפְתָתוֹ הַנִּנְעָמִים וְעַבְדֵי שְׂבָא מַאֲלִי בְּהָרָם מִתְקַא, וְכֵן הַרְמָ"א לְפָרֵשׁ שִׂישׁ חַלּוּק בְּיַדְהֵם, דְּבַעֲבָדוֹ וְשִׁפְתָתוֹ, אִפְלוֹ אִם מִרְבָּה בְּקִדְרָתוֹ לְכַתְּמֵלָה בְּשִׁבְלֵם שְׂרִי פִּינְ דְּתַד טְרַחַא הוּא, וְלֹא חִישֵׁינּוּ בְּרִידֵהוּ שְׂמָא יִבָּשֵׁל קִדְרָה אֶחָת בְּשִׁבְלוֹ (א) [אף צריך לזהר שלא יאמר בפרוש שמבשל בשבילם], אֲכַל בְּעַבְדֵי (כ) הָבָא מַאֲלִי, וְהוּא מְכַבֵּד אֶצְלוֹ, וְדוֹקָא כְּשִׁוְתָנּוּ מִמֶּה שֶׁהֵכִין עֲבֹר עֲצֵמּוֹ, אֲכַל לְהַרְבוֹת בְּשִׁבְלוֹ אִפְלוֹ בְּקִדְרָה אֶחָת אֶסְרוּ, דְּחִישֵׁינּוּ שְׂמָא יִבָּשֵׁל עֲבֹרוֹ לְבַד עוֹד בְּקִדְרָה אֶחָת: (יב) בְּאוֹתָהּ קִדְרָה. וְדוֹקָא בְּכַתְּאֶחַת דְּתַד טְרַחַא הוּא, (כא) אֲכַל לְהוֹסִיף אֶחָד־רֶפֶךְ בְּשִׁבְלֵם אֶסְרוּ¹², אֵלֶּא־אִם־כֵּן יֵשׁ לוֹ מַאֲכִלִּים אַחֵרִים שִׂיכַל לְפִיָּסָם בֶּם, וְנִמְצֵא שְׁכַל הַבֶּשֶׂר הֵיךְ רָאִי בְּשִׁבְלֵ יִשְׂרָאֵל, וְאוֹ מִתֵּר לָתֵן לָהֶם לְאָכֵל מִזֶּה. וּלְעֵנֵן פֶּת (כג) מַסְקֵי הָאֶחָדִים, דְּכִינְן שִׂישׁ עַל כָּל כֶּסֶר וְכָכֵר טְרַחַא בְּפִני עֲצֵמּוֹ עַל־כֵּן אֵין לְהַתִּיר (יד) אִפְלוֹ אוֹפָה בְּתַנּוֹר אֶחָד, אֵלֶּא־אִם־כֵּן יוּכַל (מג) לְפִיָּסָן בְּדָבָרִים אַחֵרִים וְנִמְצֵא שְׁכַל הַפֶּת רָאִי בְּשִׁבְלֵ יִשְׂרָאֵל, וְאוֹ מִתֵּר לָתֵן גַּם לָהֶם לְאָכֵל מִמֶּנּוּ. וּלְפִי הַמְבַאֵר לְעֵיל בְּסִימָן תְּקוּ סְעִיף ו', כֵּל הָתֵר הַפֶּת אֵינוֹ כִּי אִם בְּתַנּוּרִים שְׁלָהֶם, (נד) אֲכַל בְּתַנּוּרִים שְׁלָנּוּ, אִפְלוֹ בְּשִׁבְלֵ יִשְׂרָאֵל אֵין לְאֹפּוֹת יוֹתֵר מִמֶּה שְׂצָרִיף לוֹ, (נא) אֲכֵן לַעַת הַצָּרִיף יֵשׁ לְהַקְלֵל גַּם בְּתַנּוּרִים שְׁלָנּוּ: **ב** (יג) נוֹתֵן מַמְנוֹ לְחִינוּק. דְּלֹא שְׂרִי אֵלֶּא־אִם־כֵּן נוֹתֵן מִמֶּשׁ לְאָכֵל וְלֹא עַל־יְדֵי שִׂיכּוֹל לָתֵן: (יד) מִתֵּר לְאֹפּוֹת וְכו'. שְׁהַרִי אִם לֹא יֵאָפָה (כו) כֵּל הַפֶּת לֹא יוּכַל לָתֵן לְחִינוּק אֶף פֶּת אֶחָד, וְאִם־כֵּן נַחֲשָׁבֶת כֵּל הָאֶפְיָהּ בְּשִׁבְלֵ פֶת זֶה שְׁנוֹתֵן לְחִינוּק, וְכִינְן שֵׂאִינוֹ מִיְחַד אֵיזוֹהַ פֶּת יִתְּנוּ לְחִינוּק, מִצִּינוֹ לְמִימַר עַל כָּל (כז) אֶחָד וְאֶחָד זֶהוּ שְׂחַתְנָנּוּ לְחִינוּק. וְכַתְּבוּ (כט) הָאֶחָדִים, דְּהוּא הַדִּין אִם הִישְׁרָאֵל נוֹתֵן לָהֶם הַקָּמַח מִחוּץ הַמְּלוּכוֹת, אֵלֶּא שָׂאִין הִישְׁרָאֵל רִשְׂאֵי לְאֹפּוֹת מִקָּמַח פֶּת אֶחָת לְחִינוּק אֵלֶּא־אִם־כֵּן יֵאָפָה לָהֶם כֵּל הַפֶּת, מִתֵּר לְאֹפּוֹת לָהֶם בְּיוֹם־טוֹב עַל־יְדֵי יִשְׁתַּן פֶּת אֶחָד מִהֶם לְחִינוּק: (טו) לָהֶם. עֵינֵן בְּט"ז שְׂחַתְבָּהּ, דְּאֵין לְסַמָּף עַל קָלָא זֶה דְּנִתְּיַת פֶּת

שער החיזיון

(י) מגן אברהם ואלהי רבה ושא: (טו) מוכח מרמב"ם: (טז) רש"י א"ר, וכן פסק מהרש"ל: (יז) מוכח מהגמרא דבנה פנדאי מהני: (יח) והעיקריהו השלחן עצישישים והגרו לדינא, והניו אפלו בשאובל עמו על שלחנו: (יט) פרימקדים: (כ) פרימקדים ונומוכין דין זה מלשון הרמב"ם שכתב 'אוכל עמין מה שהן אוכלין שכבר הכינהו' וחסד-משה והגרו ואלהי רבה, וכן מוכח פשוטו מהגן אברהם, עין שם ומה שפרש"ם בפנים 'ארחות-חיים והוספות' טעה המרשים בהן, שהארחות-חיים דעתו דבקרנה אחת אסור בעצם אם היה דעתו גם בשביל עבוים, ולידיה אף בעבדו ושיפתו אסור בהן אם לא דאפשר לפסיניהו בדרך אחר, ובאן קומא לן דהאסור הוא רק משום שמה שמה ירבה קדרה אחרת. ולכן בעבדים ליבא למחש להכי, וכן כתב מגן אברהם: (כא) אחרונים, וכן ראיתי במאירי: (כב) אף וקדעת רמ"א בדרבי-משה אין לחלק בין פת לקדרה, אכל דעת שש"ל להחמיני פתא, וכן כתב בר"ן שבת וקדעת איך להמיר אלא-אם-כ"ן יש לו פמה לפיסים, וכן איתא בחדושי רש"י, וכן כתבו נבא"ה ותמאירי בהר"א, וכן הסכים מהגן אברהם ואלהי רבה ושא: (כג) ובתנור אחר או בקדרה אחרת, אפלו יוכל לפיסן אסור [מ"א]: (כד) שלחן עצישישים ואלהי רבה: (כה) אלהי רבה בסוף הסימן. ושעמו, דבשעת הדחק יש לסמף אדעת רש"ל המוכח בגמרא אברהם סימן תחז דאין לחלק בין תנורים שלהם לשלנו¹⁴, וכן דעת המאירי שם כרש"ל. עין שם: (טו) הגרו: (טז) הרי"ן ומגיד-משנה, ועל-כ"ן לא תמצא להא דמוכח לעיל סעיף א דאסור להרבות בשביל עבוים: (כז) כן הוא לשון הגמרא 'כל תנא ותנא תזני וא"ר, וכן העתיק הרמב"ם ותמאירי-משנה, עין שם. ולבאורה אם הוא אוהף פתיך גודלים, דבדרי-אקפודי: אם יתן פת שלם לחינוק ורק לפרס קצת ממנו, ואם-כ"ן באתוה פת גופא חזי אוהף בשביל עבוים, ודמוכח להא דרב חסדא בעפשה שתצוה היתה של עבוים: ומכאן מקום אפשר דכ"ן שאי יבקני ש'א קשת' יש לה לומר המעט עבור החינוק לא תמצא אהף פלם, שרי. וכן משמע קצת מן הוספות, אכן מלשון המאירי משמע דיש להחמיר, וצריך עיון: (כט) מגן אברהם ואלהי רבה והגרו: